

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy íven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre . . . . . 12 K
Félévre . . . . . 6 K
Negyedévre . . . . . 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezérelk. Országos Prot. Szövetség. Aranyszavak az orsz. prot. szövetségről. — Jelentés. (Vége köv.) *Bándy Endre.* — A tiszakerületi evang. lelkészegyesület alapszabálytervezete. *Paulik János.* (Vége.) — Az »utastás« a nem állami elemi népiskolákról stb. *Kund Sámuel.* (Folyt. köv.) — Bejelent. — Irodalom. — Hirdetések. —

ORSZÁGOS PROT. SZÖVETSÉG.

Aranyszavak az orsz. prot. szövetségről.

Addig is, míg némely hittestvérünk érdeklődését az országos protestáns szövetség eszméjének részleges megvilágításával alkalmunk leendő kielégíteni, mint oly fejtegetéseket, amelyek e szövetség életrealóságát egészen új szempontokból, valóságos aranyszavakkal indokolják és lelkes elhatározásról tesznek bizonyosságot, közöljük a következő hozzánk érkezett leveleket:

Nagytiszteletű lelkész úr!

Át vagyok hatva az orsz. prot. szövetség nagy fontosságától, s óhajtanám, hogy az minél hamarabb megalakuljon minden — még legkissebb Egyházainkban is. Én a magam részéről már megkezdtem a munkát: itteni híveink, igazán mondhatom, örömmel és lelkesedéssel nyilatkoztak a részvétel mellett. Közös nyilatkozatunkat aláírva itt küldöm számontartás végett, s mielőtt zárnám leveletem, ellenállhatlan vágyunk engedel, amidőn kifejezést adok abbeli erős meggyőződésünknek, hogy közegházunk jövőjének alakulására végtelenül nagy fontossággal bír a tervezett szövetség. Hálás elismerés illeti azon előrelátó férfiakat, kik az eszmét felvetették. Nekünk pedig nem szabad késlekednünk, mert Haninbal ante portas. Hozzá kell látnunk, hogy a szövetség minél hamarabb életre keljen. És keljen életre egészséges, helyes alapokon, hogy erőssé fejlődjék, hogy mindnyájan merithessünk tőle és belőle erőt.

Szívélyes üdvözlettel

Csetnek, 1908. márc. 9

híve
Szontagh Andor.

*
Mi alólirottak örömmel üdvözöljük az orsz. protestáns szövetség eszméjét, mert a klerikalizmus támadó előnyomulásával szemben tulajdonképpen nincs is más

védekezésünk, mint erőinknek tömörítése; de örömmel üdvözöljük a keletkező mozgalmat különösen azért, mert ezen az uton véljük megtörni világi uraink közönyét s felkelteni érdeklődésüket egyházi dolgaink iránt, ezen az uton véljük a protestáns öntudatot az egész vonalon ébren tarthatni.

Nagyon igaz, hogy sokan vannak a lelki vakok, s ennek a mozgalomnak kell, hogy egyik legeminebb feladata legyen: feinyitni ezeknek a szemét s rámutatni arra a veszedelemre, mely a protestantizmust ép azért fenyegeti, mert ez a lelki vakság mint valamely modern trachoma az újabb időkben ijesztő mérvben terjed, ennek a terjedésnek pedig bármilyen módon, de gátat kell vetni, ha felszínen maradni akarunk.

Nem akarunk mi háborút! Apáinknak bőven kijutott az avval együtt járó szenvedésekből, minket őrizzen meg attól a mi Istenünk. Ámde ha megtámadtatunk, ösztönszerűleg védekezni fogunk s ez a szövetekezés, mely egy táborba hozza az összes protestánsokat, kétségkívül a leghatékonyabb védekezés lesz a támadással szemben.

Mindezeknél fogva üdvözöljük ezt a mozgalmat de mégis azt tartjuk, hogy a célfelé vezető legrövidebb utat nem az Alapszabálytervezetben találjuk meg, hanem hogy az még csak a további beható eszmecsere során, esetleg az életben fog szemünk elé tárulni. Mindenesetre nagyon megszívlelendőknek tartjuk azokat a fejtegetéseket, melyek az Evang. Órálló egyik közelebbi számában a Geduly Henrik lelkész úr tollából folytak. Szervezni kell a szövetséget minden Egyházban, minden községben, s a központnak később körvonalozandó feladata és hatásköre egyelőre abban állhatna, hogy az országos szervezkedést megindítja s egyöntetűen irányítja. Egyebekben a Geduly Henrik úr fejtegetéseinek minden sorát-szavát a magunk részéről is aláírjuk.

Az országos protestáns szövetség tagjainak sorába ezennel belépünk.

Csetnek, 1908. március 8

Csipkay János,
Schvirian Pál,
Máhr Károly,
Krausz János,
Rogosz János,
Berát János,
Szontagh Magda,
Szontagh Andor,

Bartholomaidesz László,
Bartholomaidesz Lászlóné,
Kiriny Béla,
Sárkány Károly
Sárkány Károlyné,
Dr. Kengyel János
Kiriny Aurél,
Sebők Pálné.

Együttal örömmel jelezzük, hogy a hoz-
zánk érkezett tudósítások szerint belépnek a
szövetségbe:

Werner Gyula és neje, Kisvárda
Thern László, Igló
Guhr Márton Igló
Petrenkó János Kövi
Sántha Károly Sárszentlőrincz.

Ezekon kívül még mintegy 100 név közlését tér-
szüke miatt a jövő számban hozzuk.

Jelentés

a magyarhoni ág. h. ev. egyházmegyei és egyházkerü-
leti lelkészi értekezletek 1907. évi működéséről.

Közlő: Bándy Endre.

5. A *pozsonyvidéki* lelkészi értekezleten részt
vesznek a pozsony-városi és megyei, továbbá a mo-
soni egyházmegyék lelkészei, valamint a pozsonyi
theol. akadémia tanárai. Évenként kétszer jönnek össze.
Az őszi értekezlet tárgya volt Raffay Sándor írasma-
gyarázata János 5. 30. alapján. Az egyetemes nyugdíj-
intézettről Schönwizner Kálmán értekezett s az érte-
kezlet kifejezést adott azon óhajának, hogy a nyugdíj
a jövőben a lehetőség határain belül emeltessék s hogy
a magányos özvegy ellátási díja is lehetőleg 1200 ko-
ronában állapíttassék meg. Schleiffer Karoly a tűzkár-
biztosításról beszélt, Hollerung Károly katechetikai
mintaleckét mutatott be, melynek tárgya volt az irgal-
mas samaritánusról szóló hasonlat. A népiskolai val-
lástanításról szólva kimondotta az értekezlet, hogy
csoportonként heti 2 teljes órát tart szükségesnek.

A tavaszi értekezlet jókívánatokkal búcsuzott a
nyugalomba vonult Schuh Ágost gálosi lelkésztől; me-
leg részvétellel parentálta el a fiatalon elhunyt Strop
László theol. akadémiai tanárt. Pröhle Henrik pozso-
nyoi lelkész »Evang. egyházunk iskola fenntartói köte-
lessége« cím alatt értekezett. »Az elemi iskolákra
vonatkozó új törvény és autonomiánk« című értekezést
Farkas Géza olvasta fel. A felemelt államsegély fel-
osztására vonatkozólag Schönwizner Kálmán mondotta
el véleményét. Erre vonatkozólag az értekezlet az
egyetemes pénzügyi bizottság javaslatát elfogadha-
tónak tartja azzal a hozzáadással, hogy a gyülekeze-
teknek jutott segélyből első sorban a lelkészi fizetés
3000 koronára emelendő. Hollerung Károly előadása
alapján az egyetemes egyházi tanács felállítását tar-
taná helyesnek az értekezlet. Kívánatosnak jelezte egy-
szersmind a kerületi, illetőleg esperességi presbiterium
felállítását is.

4. A *nagyhonti* lelkészi értekezlet offertoriummal
egybekötött urvacSORAOSZTÁSSAL vette kezdetét. A 16 K
30 f. offertorium az egyházmegyei papi özvegy-árva
intézetnek adatott.

Az értekezlet a missió, az ipolysági templom
építés ügyét és a lelkész fiaikat segélyező egyesületet s

Luther műveinek magyar kiadását az egyházak áldo-
zatkész figyelmébe ajánlotta. A felemelt államsegély
felosztására vonatkozólag a honti testvérek mondják
ki először, hogy a hívek terheinek könnyítésére szánt
70 %-ból 35 % a lelkészeknek segélyezésére és kor-
pótlékaira fordíttassék, míg az állam 2400 koronát s
korpótlékot nem ad. Az értekezlet a budapesti egyetemen
a protestáns theol. fakultás felállítását kívánja. A honti
testvérek hozzáfogtak az egyházmegyei lelkészi könyv-,
lap- és levéltárak felállításához, melynek céljaira meg
is adóztatták magukat évi 2 kor. tagdíjjal s a beren-
dezés költségeire négy éven át fizetendő évi 5 koro-
nával. Foglalkoztak még a testvérek a sérelmek ügyével,
a nőegyletek szervezésének kérdésével, a tanítóképző
felállításával, a magyar biblia-társaság létesítésével és
a liturgia egységessé tételével.

5. *Nógrádi* testvéreink három értekezletet tart-
nak évenként. Egyet az alsónógrádiak, egyet a felső-
nógrádiak és egyet közösen. A közös értekezlet a
másik két részleges értekezlet határozmányai fölött
folytatott tanácskozást. Kifejezést adtak nógrádi test-
véreink azon óhajuknak, hogy a nyugdíjat 40 évi szol-
gálat után a nyugalomra vágyó lelkész kívánságára
feltétlenül folyósítsák s hogy a nyugdíjilletékek minden
lelkészre nézve az államsegélyből fedeztessenek. Az
egyetemes püspöki állás szervezése ellen tiltakoznak.
A liturgia egységességét a jövő lelkésznevezések ki-
képésénél vélik megvalósítani. Az egyháztagok adó-
terheinek könnyítésére szánt államsegély igazságos
szétosztásának érdekében új adóösszeírást óhajtanak
eszközölni, melynél a bel- és kültagok, a kis- és
nagybirtokosok egyházi és állami adója egymástól el-
különítve tüntetessék ki. A vallás- és közoktatásügyi
miniszternek ama rendelete ellen, melyben a vallástani
vizsgákra kiküldeni szokott egyházi képviselőt eddig
gyakorolt rendelkezési jogától megfosztja, az értekez-
let a közigazgatási gyűlések útján jogorvoslást köve-
tel. Szóváltottak az országgyűlésnek az úrnapi körme-
neten történt részvételét. A régi lelkészözvegyek
érdekében is szót emel az értekezlet, kifejezvé az
óhaját, hogy azokat az egyetemes egyház a közalap-
ból évi kegydíjjal segélyezze.

6. A *nyitrai* lelkészi értekezlet semminemű
oly fontos tárgyat nem tárgyalt, mely az egyetemes
lelkészi értekezletnek bejelentendő volna.

7. A *trencsényi* egyházmegyei lelkészi értekezlet-
nek szintén nem volt olyan határozata, melyet annak
elnöke felterjesztendőnek talált volna.

A *dunáninnyi kerületi* lelkészi értekezleten Baltik
Frigyes dr. püspök elnök szép és tanulságos megnyi-
tót mondott, melyben a lelképásztorkodás akadályairól
emlékezett meg, ilyen gyanánt említvén fel a lelkészek
sanyarú anyagi helyzetét.

Majd jelentést tett az elnöklő püspök a missziói
célokra befolyt adományokról s tudatta, hogy azokat
megbízatásához képest a lipcsei misszió-egyesületnek
küldte el. A lipcsei misszió-egyesület általában me-
legen ajánlotta az értekezlet a hittestvérek áldozatkész
figyelmébe.

Az országos lutheránus nőegylet alapítására vonat-
kozó javaslatot, melylyel a gyámintézet is még csak ezután
fog foglalkozni, az értekezlet a napirendről levette.

A magyarhoni ág. h. ev. misszió-egyesület alap-
szabálytervezetének tárgyalása alkalmából az értekez-
let kimondotta, hogy bár ily egyesület létesítését óhajtja,
azt ezidőszert nem tartja kivihetőnek. A kerület ed-
digi gyakorlata mellett kíván maradni: gyűjt s az
eredményt kiküldi a lipcsei misszió-egyesületnek.

Baltik Frigyes dr. püspök elnök indítványára az értekezlet felhívta a lelkészeket elődjük életrajzának megírására.

Az értekezlet kimondotta, hogy elodázhatatlannak tartja a lelkészi fizetések rendezését, még pedig 2400 kor. alapfizetéssel és 5 kétszázkoronás ötödéves korpótlékkal.

Krahulecz Aladár értekezleti tag »A lelkésznek a betegekhez való viszonyáról« tartott egy tanulságos és igazi papi lelkületre valló felolvasást, melyért neki az értekezlet köszönetet szavazott.

(Vége köv.)

A tiszakerületi evang. lelkészegyesület alapszabálytervezete.

Tervezte: **Paulik János** nyiregyházi ev. lelkész.

(Folytatás és vége.)

Ezen alapszabálytervezet némely tételének magyarázatául s indokolására legyen szabad még a következőket megjegyezni:

Az egyesület tagjai sorába (3. §.) lehetett volna még *alapító* és *pártoló* tagokat is felvenni, mint a hogy azt pl. a dunántúli kerületi lelkészegylet teszi, én azonban ezeket szándékosan mellőztem. Mellőztem pedig azért, mert arra gondoltam, hogy ha *alapító* tagokat vesz fel az egyesület, akkor ezen tagságot csak bizonyos alaptőke lefizetéséhez lehet kötni s ki kell mondani, hogy alapító tag lehet *bárki*, a ki ilyen vagy amolyan összeget lefizet. Igen ám, csak hogy ezen tagoknak jogokat is kell adni majd; ez pedig alig lesz lehetséges a nélkül, hogy az egyesületnek tiszta papi jellegét ne veszélyeztessük.

Pártoló tagokat pedig azért nem ajánlottam felvételre, mert az a nézetem, hogy egy papokból álló egyesületnek sokkal büszkébbnek kell lennie, semhogy esetleg 3—4 hatos árán idegen beavatkozásokat tűrjön el a saját ügyeibe. Áldozatokat pedig nem fogadhat el egy papi testület, ha azokat így vagy amúgy nincs módjában viszonzni.

Az általam felvett két rendbeli tagság mellett ki-domborodik az egyesületnek papi jellege is s mellette bizonyos gavallériát is gyakorolhat a neki kedves világiakkal szemben. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy mert az egyesület a rendes tagságot lelkészi vagy lelkészi jellegű álláshoz köti, hogy ez által el akar zárkózni a világiaktól. Távolról sem! Én három helyen is igyekeztem a világi urak részére az egyesületben helyet biztosítani, és pedig: az esetleges *tiszteletbeli* tagságban, az alapszabályok 10. §. f) pontjában és az egyesület közgyűléseinek nyilvános voltában; nem szólván arról, hogy mint kerületi közgyűlési tagoknak is lesz módjukban időnként az egyesület mozgalmába betekinteni. De ha mindezek nem is volnának benn az alapszabályokban, meg vagyok győződve róla, hogy az egyesület örömmel és hálával fogja fogadni mindég a világi uraknak az egyesület ügyei iránt való érdeklődését s az egyesületben való szíves közreműködését.

Rendes tagúl — a 3-ik §. a) értelmében — minden kerületbeli rendes lelkészt, illetve lelkészi jellegű professort kívánám besoroztatni. Van olyan lelkészegyleti alapszabály is, a mely a belépést az illetők tetszésére bizza. Megengedem, hogy ezen utóbbi eljárás a szabadság elvének megfelelőbb, de úgy hiszem, hogy nem kicsinyelhető az a szempont sem, amely

engem ezen pontnak illetően alakban való megfogalmazására indított s ez az nevezetesen, hogy amíg egyrésztől mindig sokkal nyomósabb lesz az egyesület fellépése, ha az a lelkészeknek nemcsak egy töredékét, hanem egész összeségét foglalja magában; addig másrésztől az az igazság, hogy ne csak egy pár buzgóbb ember hordja itt is az igát, hanem — amennyire annyira — hordja mindenki, mivelhogy netáni kedvező eredmények esetén a hasznot is mindenki fogja élvezni.

A tagsági díj összegét (4. §. második kikezdés) nem szabtam meg s kívánám, hogy ezt a kérdést az alapszabály nyitva hagyja, illetőleg a közgyűlés jogkörébe utalja, amely aztán évről-évre előzetesen meg szabná, hogy egy vagy két koronát fizessenek-e a tagok tagdíj gyanánt, a szerint, amint több vagy kevesebb költsége, illetve nyomtatni valója lesz az egyesületnek.

A 6-ik §. első tételét bizonyos célzattal tettem bele a javaslatba. Én ugyanis nem óhajtanám, hogy az egyesület elnöke — mintegy magától értetődőleg — a püspök legyen, jölehet a Dunántúl jeles püspökének személyében remek példáját látom az arra való rátermettségnek. Nem óhajtanám pedig azért, mert püspökeink tudvalevőleg nagyon el vannak foglalva, s amily igazságosnak tartom az ügyeket illetőleg a munkafelosztást, ép oly előnyösnek találnám az egyesületre nézve azt, hogy olyan ember álljon az élén, aki testül-lelkestül neki fekdühet. De nem óhajtanám a püspököt elnöknek továbbá azért sem, mivel nem tetzés esetén a püspököt sokkal nehezebb, illetőleg genantabb az elnöki székbe kimozdítani, mint más embert. S végül nem kívánám a püspököt elnöknek azért, mivel a lelkészek ügyét a gyűléseken egy lelkész sokkal jobban képviselheti, mint a püspök, aki bizonyos alkalmaknál bizonyos mértékig feszélyezve lehet a két-féle elemből álló gyűléseken.

A püspöknek egyébként van alkalma bőven egy ilyen egyesület ügyeibe befolyjni s én a magam részéről kívánám is nagyon, hogy az egyesület biztosítsa számára azt a jogot, amelyet én a 6-ik §. d) pontjában, illetőleg a 11-ik §. második kikezdésében ajánlatba hozok.

A 11—13. §§-ban mondottak által a ma még szervezetlenül működő különféle fokú lelkészegyesületeket óhajtanám egymással bizonyos kapcsolatba hozni, amire nagy szükség van, ha a papság öntudatosan s egyöntetűen akar dolgozni. A mai viszonyok között alig tudnak az egyesületek egymásról. Annyi sok szép és okos dolgot vetnek fel s határoznak el jobbra is, balra is s azt lehet mondani, hogy az mintegy csirájában még a születési helyén befagy, mert nincs mód azt kellően propagálni. A 11. §. első mondatát is bizonyos célzattal tettem bele a javaslatomba. Látjuk ugyanis, hogy a lelkészi értekezletek, sőt — ne vétessek nekem zokon, ha kimondom — maga az egyetem papi konferencia sem tölti be azt a szerepet a közgyűlésben, amelyet tőle méltán elvárhatnánk. Ma ezen testületek legfeljebb csak néhány lelkész szellemének aféle házi tornái, minden kihatóbb jelentőség nélkül; mert a mit mondanak, magoknak mondják; sem tőlük nem kérdezi senki, hogy mi a mondanivalójuk, sem mondásaiknak érvényt szerezni nem tudnak. Azért történik meg aztán, hogy lelkészekről, lelkészek legsajátosabb benső ügyeiről, sokszor lelkészek nélkül döntenek, magán az egyházon belül is, nem szólván a közélet széles teréről, ahol — ne áltassuk magunkat — a latban igazán nem sokat nyomunk. Mert

ha mondanak is talán itt-ott egyes papok véleményeket, azok csupán az ő egyéni véleményeik; közvélemény jellegével, igényével és erejével bíró és ható vélemények és határozatok eddig a lutheránus papság ajakáról el sem hangozhattak, mert — ahol ezek kialakuljanak — arra kellő organuma sem volt, lévén azok az eddigi, legtöbbször csak úgy ötletszerűen vezetett papi konferenciák szervezetihiányuknál fogva csak aféle ötödik kerék az egyház kocsján. Ezt a restelni való kiskorúságot óhajtanám én némileg enyhíteni, mikor a nevezett pontban a kerületi papok összességének, vagyis a kerületi papi egyesület számára azt a jogot követelem, hogy az a kerületnek »a lelkészetet általánosságban érdeklő kérdésekben szakbizottsága« legyen, amelynek véleményét legalább is annyira kell kikérni és respektálni, mint a mennyire kikérjük és respektáljuk pl. az asztalosnak a véleményét, ha a hajlékunkra ablakramát akarunk csináltatni. Természetes dolog azonban, hogy az általam használt egyszerű szónak megfelelő nemes tartalmat is kell adni, a mi ha megtörténik minden vonalon és kellő módon fejlődnek az eddig meglévő s ezentúl létesítendő lelkészegyesületek: nagyot lendíthetnek úgy a papok, mint egyházunknak is a tekintélyen.

Egyéb mondani valóimat, amelyek nem annyira az elvekre, mint inkább külső részletkérdésekre vonatkoznak, majd alkalomadtán az alakuló gyűlésen fogom elmondani, ha az Isten is úgy fogja akarni.

A lelkész uraknak módjukban lesz igénytelen javaslatomat a közeledő papi konferenciákon megtárgyalni; tegyék azt, kérem, olyan jóindulattal, mint a hogy én az ügynek használni akartam vele. Tisztában vagyok azzal, s tisztában kell lennie mindenkinek, hogy az alapszabályok, akármilyen finoman dolgozzuk is ki őket, rajtunk nem segítenek; lehetnek hasznos keretei az ügynek, de lelket, tartalmat néki csak a léleknek igaz gyümölcssei adhatnak.

Legyen áldott mindenki, aki e szép hivatású vállalkozásnak támogatására siet!

Úgy hallom, kedves korelnökünk: Weber Samu bátyánk Eperjesre szándékozik egybehívni az egyesület alakuló közgyűlését, arra az alkalomra, amikor ott pünkösöd után a prot. vértanúk emléktábláját fogják leleplezni. Igazán monumentális, szent alkalom! A múlt, a jelen s a jövő ölelkeznek ottan, ha ez sikerülne; a múlt, hogy lelkesítsen; a jelen, hogy alkosson; megalkossa azt az egyesület, amelynek hivatása létszen a jövő oszlopait erősíteni.

Az „utasítás“ a nem állami elemi népiskolákról.

(Folytatás.)

IV,

Az utasításnak negyedik fejezete a nem állami elemi iskolákkal szemben fölállított általános követelményekről szól. (39—42. §§.) Ez a fejezet az iskolát, a tanítót, az iskolafőntartót tekintet nélkül arra, államsegélyes-e az iskola vagy sem, tehát általánosan minden iskolát, minden tanítót, minden iskolafőntartót a nemzeti eszme szolgálatába rendelt és kötelezi, hogy a gyermek lelkében a magyar hazához való ragaszkodás szellemét biztosítsa, fejlessze, erősítse.

Ez a kötelesség felöleli a tanítónak egész tanítói, nevelői működését az iskolában, egész magatartását, egész ténykedését az iskolán kívül. Az iskola-

főntartó pedig a tanító ezen irányú kötelességének hű és lelkiismeretes teljesítését felelősség mellett ellenőrizni tartozik. Ugyancsak kötelességévé teszi a tanítónak azt, hogy a tantermekben kellő módon elhelyezett történeti képek jelentőségét a nyelv- és értelemgyakorlatok, továbbá a földrajz és történelem tanítása során a gyermekeknek megmagyarázza és éles, lelkes magyarázattal is a hazához való ragaszkodás szellemét és hazafias érzését biztosítsa. És végül kötelességévé teszi a tanítónak azt, hogy magyar állampolgárságát igazolja, a törvényben előírt esküt letegye, különben tanítói állást el nem foglalhat, az országos tanítói nyugdíjintézetbe föl nem vétetik, államsegélyhez igényvel nem bír és ha az esküt megtagadja, fegyelmit von magára. A tanítónak érdekében áll azt az igazolványt, mely eskü letételekor neki átadják, jól megőrizni. (ut. 41. §.)

Az iskolai hatóság kötelessége minden iskolában az iskola főbejárata fölött, valamint megfelelő helyen a tantermekben Magyarország címerét elhelyezni, nemzeti ünnepeken az iskolaépület főbejárata fölött a magyar nemzeti címeres zászlót kitézteni. A magyar címerrel és zászlóval, valamint az iskolafőntartó hatóság meghallgatása mellett megállapítandó történeti képekkel a minister látja el az iskolát. Az elősorolt jelvények kívül csak a törvényhatóság és a község címere és az iskola (községi, illetőleg) felekezeti jellegét a törvényesen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvű fölirat és a tantermekben az illető hitfelekezetek főpásztorainak arcképei, vallási jelvények, valláskegyeleti képek és az oktatáshoz szükséges tanszerek alkalmazása van megengedve. Ezek azonban csak is hazai készítmények lehetnek és idegen történeti vagy földrajzi vonatkozásokat nem tartalmazhatnak, azaz nem tartalmazhatnak olyant, ami Magyarország területi épségét érinti, állami önállóságot elhomályosítja vagy a magyar államhoz való tartozás kizárólagosságának érzelmeit gyengíti. Öröködni a fölött, hogy ezek a kötelességek teljesítenek, az iskolaszéknek föladata s érette első sorban az iskolaszék elnöke felelős. Ezen kötelességnek szándékos elmulasztása 500 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtható kihágás, mely fölött az illetékes közigazgatási hatóságok bíraskodnak.

(Folyt. köv.)

BELÉLET.

Pap-választás Pilisen. A pilisi ág. h. ev. egyház március 1-én esett át csendben lelkészválasztásának ügyén. Ugyanis az egyház érdemekben gazdag agg lelképásztora, Méltóságos és Főtisztelendő Sárkány Sámuel, nyugalmazott bányakerületi püspök, február 16-án tartott egyházközségi közgyűlésen megvált lelkészi hivatalától, melyet az egyházban buzgó, hűséges és áldásos munkálkodásával 61 éven át betöltött. Bár magas kora dacára még jó testi ereje és bámulatos lelki tehetségek teljes birtokában van is, vágyott a teljes nyugalom után, hogy életének Isten kegyelméből még számára kimért hátralevő éveit csendes, gondtalan visszavonultságban tölthesse. 86-ik év már a pihenésnek az ideje, különösen akkor, ha az életnek 61 esztendeje oly tevékeny, sokoldalú munkában telt el, mint az övé is. Nyugalmába egyházhívei szeretete és hálája kíséri, akik áldó emlékükből fogják tartani apostoli lelkületű pásztorukat, kihez hosszú hivataloskodása alatt is mindenkor mély szeretettel és

legnagyobb tisztelettel ragaszkodtak. Március 1-én búcsúzott el híveitől írásban foglalt megható búcsúszavaival, amikor az egyház vezetésének nehéz gondja fiatal erő kezeibe ment át. A lemondással megüresedett állás betöltésénél az egyház általános bizalma a kebelében 2 és fél év óta kiváló buzgalommal működő segédlelkész, Jakabfi György felé fordult s azért pályázat mellőzésével, egyhangúlag hozott határozattal ez állásra őt meghívta. A választás március 1-én a legnagyobb rendben folyt le, amikor is Jakabfi György lett a pilisi ev. egyház lelkészévé egyértelmű lelkesedéssel megválasztva. Ezzel az oroszországi híveknek néhány héttel ezelőtt 7 pályázó közül egyhangúlag megválasztott lelkészét a pilisiek tartották vissza maguknak.

Kövíben, a gömöri esperesség ezen ősi régi Sionjában megtartott a számadó közgyűlés. A más-különbösen csendesen munkálkodó egyház megérdemli, hogy most a nyilvánosságnak bemutattassék, érdemei méltánylásául. Lelkésze indítványára határozatilag kimondta, hogy 400-as reformációi jubileumi alapot létesít s a gyűjtést 1917. okt. 31-ig évente eszközölni fogja. Kegyeletének tanújelét adta, midőn kiérdemült egyház felügyelője s megválasztott örökös presbyterének, id. Ján Dánielnek elhunytával, annak 50 éven keresztül az egyház felvirágoztatását célzó érdemeit jegyzőkönyvében megörökítette. Sajnálattal vettük tudomásul mostani buzgó és fáradhatatlan egyházfelügyelőnk, Jerem Aurél úrnak leköszönését. Az igyekvő egyház szellemi és anyagi állapotát feltüntető képe a következő: Született fiú 10, leány 9; konfirmáltatott fiú 12, leány 9; esketett 2 pár tiszta: meghalt fiú 12, nő 9; az Úr szent vacsoráját élvezte 313 lélek, 3 esetben pedig betegek. Az egyház vagyona, betét és különféle alapokban kitesz 16 ezer koronát. Észre lehet venni különben ez egyházban is az apadást. Míg a XIX. század felében másfélezeren felül volt a lélek száma, ma az ezret sem haladja meg. Még nagy szerencse, hogy a buzgó és áldozatkész hívek apáik nyomdokán haladnak. Így leégett tornyának felépítésére s harangokra négy év előtt 22 ezer K-át költött. Ámde nagy szárazságban még a bő forrás is kiapadhat! A nép már alig bírja az egyházi s iskolai adókat elviselni; nehogy pedig áldozatkészsége a túlfeszítés, hithűsége a közöny által megbénítassék, kiapadjon: az órállóknak nem szabad szunnyadni. 1848. XX.-nak állandóan napirenden tartása, azután ezen b. lap Ntű szerkesztője által oly élénk színekkel ecsetelt s szükséges országos prof. szövetség létesítése: ezek lesznek éles fegyver kezünkben, amellyel egyházunk sülyedő hajóját megmenthetjük. Azzal panaszkodunk, hogy szegények vagyunk, áldott kéve gyanánt hullunk: tömörüljünk!

Petrenkó János.

Nagylelkű alapítvány. Borbély Lajosné, született Klein Etelka, budapesti lakos (a rimamurányi s. t. vasmű r. t. igazgatójának neje), szülei: Klein János Soma volt iglói gimn. tanár, majd polgármester és neje Soltz Erzsébet emlékét megörökítendő, az iglói főgimnáziumnál egy 15,000 koronás ösztöndíjalapítványt tett. Ezen alapítvány 3, esetleg 4 évi kamataiból egy 1800 K-ás, esetleg 2400 K-ás ösztöndíj fog alakíttatni, melyet az iglói ág. h. ev. egyháztanács egy a hazai képesítés birtokában levő iglói születésű ev. hitjelöltnek vagy tanárjelöltnek fog adományozni, hogy tanulmányait Németországban, illetve Németalföldön vagy Angolhonban folytathassa. Iglói születésű, vagy a családhoz tartozó pályázó hiányában, az ösztöndíj a kivánt képesítéssel bíró más magyarországi ev. pályázó-

nak fog odaitéltetni. Az ösztöndíj ez évben kerül első ízben kiosztásra, mivel az alapítványt tett úri nő az első év kamatait 1800 koronára kiegészíti.

Halálozás. Kiss Lajos, volt bobai nyugalmazott lelkész, f. hó 9-én életének 63-ik esztendejében, 12 évi kinteljes szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 11-én Mersevátón, nagy részvéttel ment végbe. Béke lengjen hamvai felett!

Az országos ág. h. evang. tanító-egyesület alapszabályait Falvay Antal fővárosi polg. és elemi isk. igazgató, elnök vezetése alatt az egyesület tagjaiból álló küldöttség f. hó 19-én nyújtotta át Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi államtitkárnak.

Nyilvános elszámolás és köszönet. (Folytatás.) *A kisszebeni ág. hitv. ev. I. egyház javára,* nevezetesen a leégett paplak felépítésére eddigelé a következő adományok folytak be:

A bazini I. egyház híveitől: Nachdem die Namen der Spender im »Orálló« erscheinen sollen, am original Bogen aber schwer zu lesen, haben wir diese copirt: Samuel Haden Kircheninspektor 3 Krone. Özv. Wiesinger 3 K. Aus der Kirchencassa 4 K. Samuel Lichner Kirchenvater 1 K. Baziner Sparkassa 5 K. Ritter v. Meihl Sparkassadirector 2 K. Ravasz 50 Heller. Peter v. Jamiczky Conventsfiskal 3 K. Wawrinsky Paul 1 K. Charlotte Tóth 2 K. Zoch Anna 2 K. Wölffel 1 K. Kuchta 1 K. Schlegel Gusztáv 40 Heller. Sloboda Samu 1 K. Brunner Frigyes 1 K. Losdorfer 1 K. Schmogrovics Karl 3 K. Szloboda Zsigmond 1 K. Dürr 1 K. Szlang János 1 K. Soltz 1 K. Kothmar'sches Waisen-Institut 3 K. Lichner Josef Institut Verwalter 1 K. Taubinger Lajos 2 K. Karl Klein K. und K. Major d. R. 2 K. Koller Marie 1 K. Brüder Smogrovics 3 K. Julius Lackner 1 K. Mikulik 1 K. Reiner A. 1 K. Boncsó János 1 K. Terese Kuchta 1 K. Samuel Wendl 1 K. Bencs István 1 K. Everling A. 1 K. Elise Gschwandtner 1 K. Kren Mihály 50 Heller. Ulreich Emelie 1 K. Gschwandtner Pál 1 K. Maiba János 1 K. Duroska 60 Heller. Kubicssek János 1 K. Bittmann Rosine 2 K. Piringer Gusztáv 1 K. Bogner 1 K. Smogrovits Vilmos 1 K. Gschwandtner Paul 1 K. Wolfshendl Nándor 60 Heller. Wolfshendl Rosina 40 Heller. Gschwandtner Johann 1 K. Peknik 80 Heller. J. u. M. Smogrovics 1 K. J. Kadlecik 60 Heller. Mazsár János 1 K. F. Minich 1 K. Schaulmár Lajos 1 K. Jermendy Sámuel 2 K. Buncsák János 1 K. Leszák Pál 1 K. Dr. Richter Richárd kir. közjegyző 4 K. Wolfshendl János 1 K. Gschwandtner S. 20 Heller. Prachár Károly 60 Heller. Kröpfl Adolf 2 K. Brunner János 1 K. Gschwandtner A. Nro 12 40 Heller. Viktor Ertl 60 Heller. E. Karig 1 K. Steberl Katalin 60 Heller. Wittgruber Paul 20 Heller. Gschwandtner Samu Kren Mihály 30 Heller. Kreutz Therese 40 Heller. Andreas Fakundini 60 Heller. Szauter Therese 40 Heller. Krätter Karoline 40 Heller. Stepper 1 K. Gyurisch Pál 1 K. Mikan Johann 40 Heller. Steberl Andreas 40 Heller. Gschwandtner Susanna 20 Heller. Steberl Johann 20 Heller. Steberl Paul 40 Heller. Wittgruber Johann Nro 8 40 Heller. Färst Samu No 7 40 Heller. Therese Tenk Nro 5 60 Heller. Paul Krön 1 K. Buncsák Károly 1 K 60 Heller. Andreas Gschwandtner 50 Heller. Karoline Gschwandtner 50 Heller. Therese Haden 50 Heller. Haden Samu 40 Heller. Haden Gusztáv 60 Heller. Haden Johann 40 Heller. Loipersberger Mihály 40 Heller. Steberl Susanna 40 Heller. Michael Haden Nro 12 40 Heller. Mai Pál 60 Heller. Therese

Loipersberger 30 Heller. Wittgruber Andreas 40 Heller Steberl Johann jun. 30 Heller. Steberl Johann sen 40 Heller. Weissmann Samu 40 Heller. Hanulcsik Vilmos 60 Heller. N. A. 1 K. Kőszegi István 60 Heller. Samuel Schlegel 40 Heller. Johann Schlegel 40 Heller. Eduard Kercser Pfarer 3 K. Összesen 117 korona: 60 fillér.

A mindenható áldása legyen az adakozókon, valamint adományaikon.

Kelt Kiszében, 1908. évi február hó 28-án.

Altmann Gusztáv,
ev. lelkész.

Bohuss Nándor,
egyh. felügyelő.

IRODALOM.

Egy jó dogmatika.

Évekkel ezelőtt Szabó Aladár barátom a »Prot. Egyházi és Iskolai Lap« hasábjain »Egy jó könyv« címe alatt *Sohm* lipcsei egyetemi jogtanárnak, a nagy egyházjogásznak sok kiadást ért egyháztörténetét ismertette. Én ez alkalommal *egy jó evangélikus dogmatikát* akarok bemutatni. Írója Kirn lipcsei egyet. theol. tanár, Luthardt nagyírú dogmatikai tanszékének méltó örököse. A mű címe: Grundriss der evang. Dogmatik. Leipzig (Deichert) 1907. 131 lap. Ára 2 márka 20 fill. Első kiadása 1905-ben jelent meg.

A dogmatika encyklopédiai állását, feladatát és módszerét ismertető »bevezetés« után az I. részben »az elvek tanát«, vagyis a dogmatika alapvető részét adja s közelebbről méltatja a keresztyén vallás lényegét, annak isteni kijelentésen való alapulását, a ker. hittan forrásait s a ker. igazság bizonyítékait. A II. rész magát a hittani rendszert építi föl úgy, hogy »Úr Isten országa megvalósulásának feltételei« c. alatt megismerteti a ker. istenfogalommal, az Isten és a világ egymáshoz való viszonyával és az emberről s a bűnről szóló tannal, »az istenországa valósulása« c. alatt Krisztus személyiségével és művével s az üdvölsajátítás tanával s végül »az istenországa teljessége« c. alatt a keresztyénségben, mint teleológiai világnézetben gyökerező eschatológiai kérdésekkel. Hittani rendszerének záróköve — s ezt a rendszer szempontjából nem helyeselhetem, — az isteni háromságról szóló tan.

Mint látjuk, maga a rendszer világos, tiszta és könnyen áttekinthető. Művéből a keresztyénséget egyseges vallásos erkölcsi világnézetnek ismerjük. I. kiadásában részletesen a Prot. Szemle 1905. évi tolyamában ismertettük; II. kiadásáról kimerítő tájékoztatást nyújt »Theol. Literaturblatt« hasábjain Lic. Daxer békcsecsabai ev. vallástanár, ki legújabban szorgalmasan forgolódik a német prot. theol. irodalomban. Örvendek rajta, hogy e jó dogmatikai tankönyv méltatásában találkozzunk. Mert tényleg sokat tanulhatunk Kirn meleg pozitív evang. álláspontján írott dogmatikájából. De azért több ponton mégis eltérek a külföldi ismertetőnek nézetétől. Szerintem előnye Kirn dogmatikájának, hogy gyakorlati célját tekintve élő kontaktusban marad rendszeres tudományos jellege mellett is az egyházzal s a korszellemmel, hogy elvi alapon és nem csupán csak célszerűségi okokból 2 önálló rendszeres tudományágnak veszi a hittant és az erkölctant s végül, hogy a 2 prot. vallásfelekezettel az evangelium közös alapján álló 2 egyenjogú vallásos individualitásnak mondja.

A mű részleteinek ismertetését mellőzhetem. Behatóan méltattuk azokat Daxer kartársammal együtt az idézett helyeken. Célunk csak az volt, hogy felhívjuk lelkészeink, vallástanáraink és theologusaink figyelmét

arra a kiváló műre, mely irányát illetőleg is jól és szépen van megírva. Ev. ker. hittani meggyőződésünket legtisztábban ebben a tankönyvben találjuk kifejezve. Méltó kiegészítője e műnek a múlt évben megjelent »ethikája« s »a jelenkori erkölcsi életfelfogásokról« szóló műve. Nagy szolgálatot tenne egyházunknak az a magyar prot. író, aki Kirn tanárnak a legújabb irodalom tekintetében is megbízható dogmatikáját édes zengzeties nyelvünkre is átültetné. Én a kathedrán is nagy örömmel és sikerrel használok.

Eperjes.

Dr. Szlávik Mátyás.

Egy szerkesztői üzenet. Az »Ev. Családi Lap« f. é. 4-ik számában egy üzenetet olvasok, melyet jellemzésül a magam részéről egyáltalán nem törekszem elhallgatni, hanem inkább másoknak is hozzáférhetővé teszem, hogy dr. Masznyik »Jézus élete« cz. művéről irt bírálatommal egybevevessék. A tanítvány sohasem feljebbvaló az ő mesterénél s habár dr. Masznyik sohasem volt testi tanítómesterem, mégis mindenkor azzal a tisztelettel viseltetem iránta, mellyel a kevésbé tanult, a kisebb olvasottságú és látókörű, a csekélyebb életbölcselességgel bíró viseltetni tartozik a tanultabbak, nagyobb olvasottságú és látókörű, a gazdagabb életbölcselességgel bírók iránt; de hogy tévedéseire rámutassak, fiúi, testvéri szeretettel szólhassak, erre készítem hitem, ezt parancsolja ethikai érzületem, szemben a ma is sok helyütt otthonos nyomorult szokással, mely szerint ildomtalan a nyílt, egyenes harcz, hanem az orozva gyilkolás, óh, az ildomos dolog! Hát megett kedvünk szerint téphetünk, gyalázzhatunk, de szemtől szemben csak hódolat és dicséret legyen osztályrészünk. Nos én erre az útra nem tévedek! Dr. Masznyik Endrénének talán egyébiránt sincs szüksége ilyen hangüvedőkre?

Az üzenet minden szavával foglalkozhatnék, de nem teszem, hanem csak minden kommentár nélkül szó szerint közlöm:

T. L. Göttingen. Azt a bírálatot nem kell oly tragikusan nézni, inkább humorosan. A bíráló vágytonvágyik az irodalmi halhatatlanságra s mivel a maga szárnyaival el nem éri, a Jézus élete írójának nevébe kapaszkodik. Hátha így sikerül. Dicsérni nem lett volna jó üzlet, mert mások is dicsérik, de a becsmérlest okvetlenül el fogják olvasni — ha azután bosszankodva félredobják is. Öntudatlan humor van abban, hogy a bíráló Masznyik Endrére kisüti, hogy nem tud magyarul és stilusa bágyadt, erőtelen. Talán, hogy nem használja a kortesanyák stilsztikáját?

Ifjú göttingeni testvérem, ha ugyan élő személy vagy, tanuld meg ebből a kis iratkából, hogy a tiszta igazat érző embernek hogyan nem szabad írnia; én pedig, ha majd a Családi Lap szerkesztői üzeneteinek írója tiszta tollal, szenvedély nélkül a bírálatomban foglaltakat egyenként és összesen megczáfolja, ker. lélekkel hajlom meg az igazság előtt, mert tévedésünket belátni elemi kötelessége a Krisztus szolgáinak.

Algöver Andor.

ELADÓ ORGONA.

A kukméri ág. h. ev. egyházközség nyolc változatu jó karban levő orgonája 300 (háromszáz) koronáért eladó.

Venni szándékozók forduljanak a kukméri ág. h. ev. lelkészi hivatalhoz.

Kukmér, (Vasmege) 1908. febr. 29-én.

Rájtér János,
ev. lelkész.

Az oly csunya és kellemetlen női arczőr eltávolítására legalkalmasabb a

RASOLIN.

Néhány perc alatt a szőrt az arcról vagy kézről minden fájdalom nélkül eltávolítja.

Egy doboz ára 2 korona helyben, vidékre 2 korona 50 fillér előzetes beküldése mellett 52-13 bérmentve.

Magyar gyártmány! Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ vegyipari vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Postai és vasúti szétküldés naponta a világ minden részébe.

Készít legújabb új orgonát,
rendszerü elvállalja a régi orgonák átalakítását, ezek javítása, hangolása és évi gondozását, jótállás mellett, **jutányos áron, a legjobb anyagból** előállítva

MILINKOVICS PÉTER

orgonakészítő

KÖLCSÉN (Szatmár-megye.)

12-6

Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó-üzlete BUDAPEST,

VI., Deseffy-utca 23. sz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 forinttól feljebb valódi gyapju szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udvari szabóknál szereztem. 13-13

•• M Ū V É S Z I E S M U N K A . ••

„EL A BOROTVÁVAL!”

mely már oly sok 1000 és 1000 embernél **borbetegséget** és más **szerencsétlenséget** okozott.

Borotválkozzunk „Rasol”-al kés nélkül.

Ezen teljesen ártalmatlan vegyszerekből összeállított borotváló por a szakállt annyira megpuhítja, hogy az az arcról elválik és az arc bársonysima lesz.

Használata egyszerű, mindenki maga kezelheti.

Ára 1 kilogramm (elegendő 30-szori használatra) helyben K 2.40, vidékre K 3.—, előleges beküldése mellett bérmentve, utánvétellel K 3.20.

Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ VEGYIPARI VÁLLALAT

BUDAPEST, VI., Váci-körút 55. sz.

52-13

RAKTÁRAK BUDAPESTEN:

Török József gyógyszerárán, Király-utca 12 — Neruda N. drogériájában, Kossuth Lajos-u. 7. — Molnár és Moser drogériájában, Koronaherceg-utca 11. — Datsényi Frigyes drogériájában, Marokkói-u. 1. — Datsényi Károly drogériájában, Fürdő-utca 10. — Podor Márton drogériájában, Király-u. 31. Ács Mihály drogériájában, Lipót-körút 27. szám. És minden drogériában és illatszerekkereskedésben.

Tisztviselő-kölcsön!

20,000.000 korona áll rendelkezésre
1600 koronán

felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek, katonatiszteknek, nyugdíjasoknak és nyugdíjképes magánhivatalnokoknak 3¹/₂ százalékos alapon 10-20 évi törlesztésre, legtöbb esetben **kezes nélkül**, szerény utólagos díjazással. Semmi levonás! Régi tartozásokat **konvertálunk!** Megkeresésnél közlendő: életkor, szolgálati idő és törzsfizetés.

✠ Országos hitel- és ✠
kölcsönszerző vállalat

BUDAPEST, VII. ker., Izabella-utca 67.

(Andrássy-ut mellett.)

52-12

VALDMANN ALBERT

photocinkografiai műintézete

Budapest,

VIII. ker., Népszínház-utca 45.

Készít

CLICHÉKET

művek, folyóiratok, árjegyzékek

és minden egyéb nyomtatványok

részére a legjobb kivitelben, a

legolcsóbb árak mellett. •

Felvilágosítással és árajánlattal

52-12 készséggel szolgálunk.

Elsőrendű ajánlatok! Elsőrendű ajánlatok!

Személyi hitel! Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magán-tisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjjogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ –20 évig terjedő időre havi, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: A páris—bécsi enquete értelmében tőkésitem a jövedelmet.

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel! építésfélben levő ingatlanokra 2–3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az építkezés előrehaladt.

Bank- és magánadóságok konvertálása!

Előnyösen! **szolid** alapon és **gyorsan** eszközöm mindezen fenti műveleteket elsőrangú bel- 30–13 és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF

leszámitoló és bankiroda, Budapest, VI., Sziv-u. 28.

Válaszbélyeg melléklendő. • Kérjen prospektust.

Ki akar pénzkölcsönt!?

Felvilágosítás díjmentes, válaszbélyeg ellenébe.

4–4 $\frac{1}{2}$ %-os pénzkölcsönt

◇ közvetítünk a következő feltételek mellett: ◇

FÖLDBIRTOKRA

65 évre 2·50%-ra	30 évre 3·20%-ra
60 évre 2·60%-ra	25 évre 3·65%-ra
40 évre 2·85%-ra	20 évre 3·95%-ra

Ezen csekély százalékban tőketörlesztés és kamat bentfoglaltatik.

BOTH DEZSŐ BANKKÉPVISELETE

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. szám.

Augusztus hó 1-től Szövetség-utca 2/B.

Nemkülönben közvetítünk személykölcsönt katonatiszteknek, papoknak, tanítóknak, vasuti és gyári alkalmazottaknak, kereskedőknek stb. előnyös visszafizetésre.

Tisztviselőkölcson 5–25 évi időtartamra kötelezvény ellenében, fizetéseljegyzésre kezes nélkül. 1000 korona kölcsön után törlesztés és kamat címén fizetendő havonta 8, 10, 12, 15 kor. Levélbeli megkeresésnél megirandó: állás, fizetés, kitöltött szolgálati idő és életkor. Ily kölcsönöket 15–20 nap alatt folyósítatunk.

✪ **Törlesztéses jelzálogkölcson** ✪

szilárd anyagból épült lakházakra, valamint telkekre, építkezésekre 10, 15, 20, 25, 30, 40 és 50 év alatt leendő törlesztésre. 26–13

ZORN MÓR

BUDAPEST—BÉCS.

Butorszállítási és
beraktározási
vállalata.

==== Képviselve: =====
bel- és külföldön minden
==== nagyobb városban. =====

BUDAPEST,

VIII. József-körut 18. szám.

26–15

Beck Károly, Budapest

épület- és mulakatos, szabadalmazott ablakszellőztető készü-
* lék és önműködő zajnélküli ajtócsukó-készítő *

VIII., József-utca 14. szám.

Mértékvetel végett szivesked-
jék hozzám fordulni. 🍃 🍃 🍃

Ablakszellőzők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes	25.-- kor
Rendes ablakok iskolák, inté- zetek és magánlakásokhoz	13.— "
Könnyebb, szimpla ablakokhoz	9.— "
Klozetek	6.60 "

Szabadalmi szám 16.794. Költségvetések ingyen.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevezete-
sebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Keres-
kedelmi minisztérium, Ref. főgimnázium, M. kir. Lu-
dovica. Kiszűrt állami elemi iskolákban s több kórház
és iskolában és vidéken is kitérőnek biznyultak

3.500 darab már használat-
ban van. 30–15